

I.

Postvirksomheden paa Island

cand. polit. Th. Kornerup.

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/nto/nto_3rk-PDF/nto_3rk_0006_91163.pdf

pdf genereret den : 25-1-2006

Miscellanea.

I.

Postvirksomheden paa Island.

Ved cand. polit. Th. Kornerup.

Det selvstændige islandske Postvæsen kunde i Aar fejre sit 25 Aars Jubilæum. I Lov om Islands forfatningsmæssige Stilling af 2. Januar 1871 var bl. A. bestemt, at det stedlige islandske Postvæsen skulde henhøre under Islands særlige Anliggender, medens Udgiften ved Forbindelsen mellem Island og Danmark skulde afholdes af den danske Statskasse. I Overensstemmelse hermed udkom Forordningen af 26. Febr. 1872 og Bekendtgørelsen af 3. Maj 1872 om »Postvæsenet paa Island«, gældende fra 1. April 1873, samt Bekendtgørelsen af 26. Septbr. 1872 angaaende det gensidige Forhold mellem det almindelige danske og det særlige islandske Postvæsen.

Postvæsenet organiseredes herefter i 1873 saaledes: Under Landshøvdingens Overbestyrelse fører en af Kongen udnævnt Postmester i Reykjavik Tilsyn med de andre Postfunktionærer. Hans Lønning fastsattes til 700 Rdl. aarlig, men er senere forhøjet, og udgør nu 2400 Kr. Efter Indstilling af Postmesteren og vedkommende Amtmand ansattes af Landshøvdingen 15 Postexpeditører, med en aarlig Lønning af fra 15 til

35 Rdl.; nu findes der 23 saadanne med en gennemsnitlig Lønning af 300 Kr. aarlig. Efter Indstilling af disse ansattes af Postmesteren 54 Brevsamlere med en aarlig Lønning af fra 5 til 10 Rdl. Antallet blev strax efter reduceret noget, men er fra 1877 stadig voxende, for Tiden 137 med en gennemsnitlig Lønning af 30 Kr. aarlig. Udviklingen fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

	Postkontorer og Expeditioner	Brevsam- lingssteder	I alt
1873.....	16	54	70
1877.....	19	42	61
1879.....	19	48	67
1887.....	21	60	81
1894.....	24	120	144
1896.....	24	137	161

Endvidere ansætter Postmesteren i Forening med vedkommende Amtmand Postførere, der dog kun fremføre Posten til Expeditionerne og Brevsamlingsstederne, idet Adressaterne selv maa sørge for at afhente Postsagerne paa Poststedet; men iøvrigt er Postvæsenet ikke ene om at besørge Korrespondancen, idet Folk, der rejse fra Sted til Sted af Hensyn til Handel og Fiskeri, Skoledisciple o. s. v. medtage ikke faa Breve; og da disse Rejser mest foregaa om Sommeren, bliver Postvirksomheden størst i Vintermaanederne Oktober til Marts, mindst i Juni til August. Det vilde jo ogsaa være unaturligt, om Postvæsenet gjorde Krav paa Eneret til at besørge Breve, naar Postforbindelserne ikke ere mere udviklede, end Tilfældet er her.

Af andre særlige Forhold kan anføres, at Aviser mest forsendes som Korsbaandsforsendelser. Af Pakker

besørges kun de mindre; Postanvisninger kunne kun udstedes til og fra Reykjavik. Brevkort er vel indført, men benyttes ikke, da Folk endnu opfatte det som en Fornærmelse at sende dem Meddelelser paa Brevkort.

Portoen for indenlandske Forsendelser fastsattes til: for Breve 4, 8 a 12 β for indtil henholdsvis 3, 25 og 50 Kvint, altsaa den samme Porto, som gjaldt i Danmark i 1865—68, for Pakker 16 β pr. \mathbb{E} , ligesom for Smaapakker i Danmark i 1865—71. Portoen for Forsendelser mellem Danmark og Island er for Tiden: for Breve 16, 30 à 50 Øre for indtil henholdsvis 3, 25 og 50 Kvint, for Pakker 25 Øre Grundtaxt + 10 Øre pr. \mathbb{E} og yderligere 30 à 100 Øre pr. \mathbb{E} til andre Steder end Anløbsstederne; højeste Vægt 10 \mathbb{E} . Den indenlandske Porto er for Tiden: for Breve 10, 20 à 30 Øre for indtil henholdsvis 3, 25 og 50 Kvint; for Pakker mellem Anløbsstederne 10 Øre pr. \mathbb{E} ; for Pakker ind i Landet 30 Øre pr. \mathbb{E} om Sommeren, 25 Øre pr. $\frac{1}{4}$ \mathbb{E} om Vinteren.

Oplysninger om Postforsendelsernes Antal findes i den islandske Regeringstidende for 1881, 1889 og 1895. Hr. cand. jur. Finsen, Assistent i Ministeriet for Island, har vist mig den Velvilje at assistere mig med Hensyn til Forstaaelsen af den islandske Text.

Oplysningerne lide af flere Mangler; saaledes er Korsbaandsforsendelsernes og de udenlandske Forsendelsers Antal for 1894 for smaa. Forskellige Uensartetheder ere her fjernede paa Grundlag af Specialtabellerne. Forsendelsernes Antal bliver herefter: (Se omstaaende Tabel).

I Forhold til Folkemængden udgjorde det samlede Antal Forsendelser i de 4 nævnte Aar henholdsvis ca. $\frac{1}{2}$, 1, 2 og 3 Stk. pr. Individ. Skønt Tallene ere smaa, er Udviklingens Gang dog af Interesse, idet der

viser sig en jævn og stærk Fremgang; og da Tallene for 1894 utvivlsomt ere for smaa, er Fremgangen i Virkeligheden større end angivet.

	1876	1879	1887	1894
A. Indenlandske Forsendelser:				
Alm. Breve og Korsbaand	23,870	42,839	85,933	140,804
Alm. Pakker.....	2,736	4,145	4,080	4,330
Anbefalede Breve	} 445	2,327	5,782	1,961
Pengebreve				9,462
Værdipakker.....				831
A. ialt	27,051	49,311	95,795	157,388
B. Fra Udlandet (incl. Danmark):				
Alm. Breve og Korsbaand	9,651	10,696	24,290	41,808
Alm. Pakker.....	1,946	956	?	2,062
Anbefalede Breve	} 204	256	?	532
Pengebreve				134
Værdipakker.....				209
B. ialt	11,801	11,908	ca. 26,000	44,745
A og B tilsammen	38,852	61,219	ca. 122,000	202,133

	Pakkernes Vægt		Værdiforsendelsers Værdi	
	1879	1894	1879	1894
	℥	℥	Kr.	Kr.
A. Indenlandske Fors.	11,000	13,000	313,000	1,270,000
B. fra Udlandet.....	4,000	15,000	79,000	148,000
Ialt	15,000	28,000	392,000	1,418,000

For Pakkernes Vedkommende er Fremgangen størst for de fra Udlandet komne; af Værdiforsendelserne er det de indenlandske, der ere stegne mest, baade i Antal og Værdi.

Postanvisningsbeløbene have udgjort:

	Fra Island til Udlandet	Fra Udlandet til Island
	Kr.	Kr.
1877.....	197,000	2,000
1887.....	451,000	20,000
1894.....	173,000	12,000

Nedgangen skyldes Oprettelsen af Landsbanken i Reykjavik, der navnlig fra 1893 har faaet faste bankmæssige Forbindelser udenfor Island.

Naturligvis spiller Hovedstaden Reykjavik (4000 Indb.) en fremtrædende Rolle, idet ca. $\frac{1}{3}$ af samtlige paa Island omdelte Breve, Pakker, Pengebreve og Værdipakker, og Halvdelen af de anbefalede Breve ankomme til Reykjavik:

	Breve pr. Individ		Værdiforsendelsers Værdi pr. Individ	
	1879	1894	1879	1894
Reykjavik	8	16	90 Kr.	124 Kr.
Øvrige Island.....	$\frac{1}{2}$	2	2 —	14 —
Tilsammen	$\frac{3}{4}$	$2\frac{2}{3}$	6 —	20 —

Ligesom i Danmark er Fremgangen altsaa stærkest udenfor Hovedstaden. I de Dele af Landet, der hidtil

have været længst tilbage i Udvikling, maa Fremgangen nemlig blive hurtigst, naar den først faar Fart. Indenfor Provinserne er Expeditionerne naturligvis de dominerende. De 23 Expeditioner modtog i 1894 gennemsnitlig ca. 3000 Breve hver, medens de da bestaaende 120 Brevsamlingssteder gennemsnitlig kun modtage 300 Breve hver.

Af de udenlandske Breve kommer Halvdelen fra Danmark, en Fjerdedel fra Amerika, navnlig Kanada, Resten væsentlig fra Tyskland, Frankrig og Norge.

Tager man Gennemsnittet i de 4 Femaar siden 1875, har Udvekslingen af Breve mellem Danmark og Island omfattet aarlig:

	fra Island til Danmark	fra Danmark til Island
1875—80....	6,000	6,000
1880—85....	8,000	13,000
1885—90....	12,000	15,000
1890—95....	9,000	21,000

Som man kunde vente, arbejder det islandske Postvæsen med Underskud. Frimærkesalget indbragte i Aarene 1877, 1887 og 1894 henholdsvis 9,000, 17,000 og 27,000 Kr., medens Udgifterne alene til Posternes Befordring have udgjort henholdsvis 9,000, 22,000 og 35,000 Kr., hvortil kommer Lønninger, Kontorhold etc., der for Tiden udgør ca. 16,000 Kr. Underskudet er for 1898 og 99 anslaaet til 28,000 Kr. aarlig. Hertil kommer imidlertid en ekstraordinær Bevilling paa 30,000 Kr. til en Postbygning af Sten i Reykjavik, samt ca. 50,000 Kr. aarlig i 5 Aar til det forenede Dampskibsselskab for Etableringen af hyppigere Rejser dels mellem Danmark og Island, dels omkring Island, selvfølgelig

medtagende Post. Det Bidrag, Danmark tilskyder for Postforbindelsen med Island, udgør for Tiden 40,000 Kr. aarlig.

Endelig kan nævnes, at der fra 1899 af den islandske Landkasse er bevilget indtil 35,000 Kr. aarlig i 20 Aar for Tilvejebringelsen af en Telegrafforbindelse mellem Island og Udlandet. Det er saaledes ret betydelige Ofre, som den islandske Befolkning (ca. 70,000 Indb.) paalægge sig selv for at faa Samfærdselsvæsenet oparbejdet paa Højde med Tidens Fordringer.
